

Lausunto Jämijärven kunnalle nuorten vaikuttajaryhmän aloitteista Jämijärven kunnanvaltuustolle

Jämijärven nuorten vaikuttajaryhmän pyynnöstä lausumme Jämijärven kunnalle vaikuttajaryhmän aloitteista liittyen kummivaltuutettujen asettamiseen, läsnä-olo- ja puheoikeudesta tekniseen lautakuntaan sekä nimen vaihdosta Jämijärven kunnanvaltuustolle seuraavaa.

Kummivaltuutettu on osassa Suomen kuntia käytössä oleva tapa, joka lisää vuoropuhelua valtuustoryhmien ja nuorisovaltuuston välillä. Toimintatavat vaihtelevat, mutta yleisemmin jokainen valtuustoryhmä asettaa oman kummin toimimaan nuorisovaltuutettujen kanssa. Kummitoiminta voi olla yhteydenpitoa liittyen valtuuston esityslistaan tai yhteisen lautakunnan asioihin. Tavallisesti kummit vierailevat nuorisovaltuuston pyynnöstä heidän kokouksissa. Käytäntö lisää vuoropuhelua, lisää nuorten osallisuutta kunnassa ja kannustaa eri toimijoita huomioimaan entistä paremmin kunnan lasten ja nuorten äänen.

Kuntalaissa (410/2015, 26§) nuorisovaltuuston vaikutusmahdollisuuksista määritellään seuraavaa: "Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä."

Kuntalaissa kirjatut edellytykset eivät toteudu, jos nuorisovaltuusto ei saa itse valita, mihin asioihin ja missä valmistelun vaiheessa se ottaa kantaa. Vaikuttamiselle tulee olla myös tarkoituksenmukaiset kanavat, joista puhe- ja läsnä-olo-oikeus lautakunnissa on yksi vaihtoehto. Mikä nuorisovaltuusto kokee teknisen lautakunnan paikaksi, jossa käsitellään lasten ja nuorten kannalta merkittäviä asioita tulisi heille ovi kokouksiin avata puhe- ja läsnä-olo-oikeudella.

Valtakunnallisesti nuorten vaikuttajaelimistä käytetään tavallisemmin nuorisovaltuustoa, mutta yleisiä ovat myös nuorisofoorumi tai nuorten vaikuttajaelin. Tässä asiassa on suotavaa kuulla nuoria itseään, minkä termin he kokevat sopivaksi. Nuoret ovat ainoa ryhmä joilla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa äänestämällä tai asettumalla ehdolle kuntavaaleissa. Nuorten osallisuuden lisääntyminen voidaan ajatella lisäävään kunnan pito- ja elinvoimaa sillä nuoria aidosti kuunteleva kunta on houkutteleva paikka jäädä tai muuttaa myöhemmin takaisin.

Suosittellemme Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry:ssä Jämijärven kunnan antavan nuorten vaikuttajaryhmälle omat kummivaltuutetut, läsnä-olo- ja puheoikeuden tekniseen lautakuntaan sekä muuttamaan nimeään mieleisekseen.

Helsingissä 23.3.2022
Iida Laurila
Edunvalvonnan asiantuntija

